УДК 342.6

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Шевченко Анатолій Євгенійович,
д. ю.н, професор,
завідувач кафедри теоретико-правових дисциплін
Кудін Сергій Володимирович,
д. ю.н, доцент,
професор кафедри теоретико-правових дисциплін
Державний податковий університет,
м. Київ, Україна
Авсєєвич Владислав Петрович,
к.іст.н., доцент кафедри історії,
теорії права і держави та конституційного права
Сердюк Іван Вікторович,
к.ю.н., доцент кафедри історії, теорії права і держави
та конституційного права
Бердянський університет менеджменту і бізнесу
м. Бердянськ, Україна

Анотація: У статті доведено, що правові засади взаємодії органів держаної влади і місцевого самоврядування у контексті їх часового виміру через здійснення порівняльно-історичних досліджень є важливим інструментом пізнання їх ознак, рис та властивостей. Такі дослідження можуть бути порівняльно-генетичними; спрямованими на визначення якісних або кількісних характеристик властивостей таких напрямів як об'єкту, та пов`язаними із залученням іноземного матеріалу – у такому випадку будуть здійснюватись порівняння в історичній ретроспективі зазначених правових засад в Україні та інших державах.

Ключові слова: Україна, правові засади, органи державної влади, органи місцевого самоврядування, порівняльно-історичні дослідження.

Враховуючи складність відносин, що виникають між громадянським

суспільством і державою, виникає таке питання: якою ж саме має бути конструктивна взаємодія між зазначеними суб'єктами і чим вона має бути обумовлена? На нашу думку, такий взаємозв'язок матиме бажані наслідки при наявності багатьох умов, однією з найважливіших серед яких є високий рівень політичної і правової культури як суб'єктів, що здійснюють державно-владні функції, так і тих, хто представляє собою суб'єктний склад самого громадянського суспільства [1, с. 45]. У цьому контексті вкрай важливою є взаємодія органів державної влади й установ громадянського суспільства, одними з яких є органи місцевого самоврядування, а така взаємодія являє собою не тільки один з важливих елементів державної політики, але й є частиною правової реальності, а в історичному контексті – історично-правової реальності.

Правові засади такої взаємодії мають бути спрямовані на забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні. Особливо це актуально за сучасних умов, враховуючи ті виклики сьогодення, перед якими стоїть наша держава [2, с. 47]. «Рухливість» такої взаємодії у часі дозволяє виявляти її об'єктивно зумовлену конкретно-історичним періодом змінність, мінливість, відтак – з`ясовувати характерні у рамках цього періоду ознаки, риси.

Дослідження, які спрямовані на виявлення ознак та рис правових засад такої взаємодії, що змінюються у часі, є порівняльно-історичними [3, с. 14]. Вони спрямовані на з'ясування генетичної спорідненості правових засад взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні протягом певного проміжку часу. Наприклад, у результаті порівняльно-історичного дослідження можна виявити ґенезу правових засад подібної взаємодії у період Київської Русі та у литовсько-руський період або розвиток їх змістовної частини у період Великого князівства Литовського та у часи Гетьманської України.

Окрім того, діахронічні дослідження правових засад взаємодії зазначених органів України можуть містити не лише доведення генезису пов'язаних загальним (спільним, родовим) походженням об'єктів. Вони можуть бути як

діахронічно-якісними, так і діахронічно-кількісними. У першому випадку, дослідник буде спрямовувати свої зусилля на виявлення наявності або відсутності у правових засадах взаємодії таких органів певних властивостей. В другому – з'ясовувати кількісні розходження або встановлювати кількісну тотожність.

З іншої сторони, діахронічні порівняльно-історичні дослідження складають лише один пласт великого масиву пізнання сутності, ознак та рис правових засад взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування України у площині історично-правової реальності. Вагоме значення мають порівняльно-історичні дослідження правових засад взаємодії зазначених органів як України, так й інших держав. Такі дослідження можуть бути як діахронічні, так і синхронічні, здійснюватись на основі співставлення або протиставлення, моделювання, проведення аналогій тощо. У такому аспекті дослідження будуть спрямовані на виявлення спільних та відмінних ознак; загального на рівні кількох правових засад взаємодії (або певного регіону – географічного, культурного, цивілізаційного тощо) та різного для кожної окремої держави.

Для правових засад взаємодії органів державної влади й установ громадянського суспільства України такі регіонально-просторові рівні можуть визначатись поняттями: «місцеположення в Східній Європі», «християнська православна культура», «східноєвропейська субцивілізація», «між Сходом і Заходом», «ареал поширення західної (або східної) традиції права», «арена протистояння західної і східної традицій права», «симбіоз західної і східної правових культур» тощо. Наприклад, Є.О. Харитонов та О.І. Харитонова зазначають, що специфічною ознакою середньовічної української правової системи було змагання східної та західної традицій права з переважанням першої на підґрунті звичаєвого права Київської Русі та з переважанням другої у період створення статутів Великого князівства Литовського [4, с. 166]. Все це, безумовно, накладає особливий та своєрідний відбиток на проведення порівняльно-історичних досліджень правових засад взаємодії органів державної

влади і місцевого самоврядування в Україні.

Названі вище види досліджень ґрунтуються на порівняльно-історичному підході; у свою чергу, основою такого підходу є порівняльно-історичний метод. Останнім часом у науковій літературі висловлюється погляд, що існують кардинально нові можливості порівняльного підходу та методу. Відтак, деякі українські вчені пропонують необхідність його «компаративного» осмислення, що зумовлюється постнекласичною наукою, умовами постмодерну, сучасними культурними цінностями, синергетикою, «гуманізацією» науки, полілогом культур [5, с. 120].

У працях дослідників йдеться про те, що компаративний підхід (відповідно, і метод), на відміну від порівняльного, не зводиться лише до дослідження одного об`єкту чи одного стану об`єкту, а вивчає «одне, друге та інше». Тому компаративний підхід поєднує порівняльний метод, а також методи зіставлення, протиставлення, паралельного зіставлення, конфронтації, контрасту, топології, ареальний, порівняльно-історичний, за аналогією та ін. [6, с. 127-128].

Варто зауважити, що у такій інтерпретації компаративного підходу і методу та їх складових вони виступають евристичним способом пізнання всієї багатоманітності правової реальності. Разом з тим, порівняльно-історичний метод, який цілком може розглядатись як частина компаративного методу, у такому аспекті розуміння трансформується на компаративно-історичний метод. Іншими словами, він, поєднуючи вказані методи, спрямовує дослідника на виявлення не тільки спільного і відмінного, але й універсального (присутність загального у різному) і унікального (відсутність загального) в частині гносеологічного пізнання напрямів взаємодії органів державної влади й установ громадянського суспільства, їх множинності і різноманіття, встановлення їх співвідношень та взаємозв`язків.

Таким чином, із сказаного можна зробити наступні висновки:

1. Правові засади взаємодії органів держаної влади і місцевого самоврядування у контексті їх часового виміру через здійснення порівняльно-

історичних досліджень є важливим інструментом пізнання їх ознак, рис та властивостей. Такі дослідження можуть бути порівняльно-генетичними; спрямованими на визначення якісних або кількісних характеристик властивостей таких напрямів як об'єкту, та пов`язаними із залученням іноземного матеріалу – у такому випадку будуть здійснюватись порівняння в історичній ретроспективі зазначених правових засад в Україні та інших державах.

2. При здійсненні подібних порівняльно-історичних досліджень необхідно враховувати наявність як об'єктивно, так і суб'єктивно обумовлених чинників історично-правової та історичної реальностей. Такими є географічне місцеположення українських земель, релігія, наближеність до різних за своїм змістом і характеристиками правових традицій і культур, соціально-економічний і політичний розвиток, діяльність історичних постатей тощо.

3. Сучасні умови розвитку компаративної історії права вимагають й оцінки процесів осмислення і переосмислення можливостей порівняльно-історичного підходу та методу. Одним з таких напрямів може стати теоретичне обґрунтування властивостей компаративно-історичного методу як евристичного способу набуття знань про становлення і розвиток правових засад взаємодії органів державної влади і місцевого самоврядування в Україні в різні історичні епохи та періоди, її унікальні ознаки та риси.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Шевченко А. Є., Старостюк А. В. До питання функціонування громадянського суспільства та розбудови правової держави в Україні. *Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»*. 2014. Том 4. № 33. С. 41 – 46.

2. Шевченко А. Є., Кудін С. В. Права людини у контексті національної безпеки України: історично-правовий вимір. Матеріали Міжн. науково-практ. конференції «Права людини та національна безпека: рол органу конституційної юрисдикції». *Соціологія права. 2019. Спец. випуск*. С. 47 – 49.

3. Кудін С. В. Фіскальна система України: порівняльно-історичний

ракурс дослідження. *Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (23 листопада 2018 року) : у 2-х частинах*. Ч. І. Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. С. 13 – 16.

4. Харитонов Є. О., Харитонова О. І. Правова система України: між західною та східною традиціями права. *Порівняльно-правові дослідження*. 2007. № 1-2. С. 161 – 169.

5. Тихомиров О. Д. Юридична компаративістика як постнекласичний етап розвитку порівняльного правознавства. Порівняльне правознавство: сучасний стан та перспективи розвитку : *Зб. наук. статей* [За ред. Ю.С. Шешученка, О.В. Кресіна]. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2006. С. 117 – 125.

6. Тихомиров О., Гусарєв С. Методологія порівняльних досліджень в Україні: філософсько-правовий аспект. *Право України*. 2013. № 9. С. 117 – 137.

SCI-CONF.COM.UA

INNOVATIONS AND PROSPECTS OF WORLD SCIENCE

PROCEEDINGS OF V INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
DECEMBER 29-31, 2021

VANCOUVER
2021

INNOVATIONS AND PROSPECTS OF WORLD SCIENCE

Proceedings of V International Scientific and Practical Conference

Vancouver, Canada

29-31 December 2021

Vancouver, Canada

2021

UDC 001.1

The 5th International scientific and practical conference "Innovations and prospects of world science" (December 29-31, 2021) Perfect Publishing, Vancouver, Canada. 2021. 1109 p.

ISBN 978-1-4879-3794-2

The recommended citation for this publication is:
Ivanov I. Analysis of the phaunistic composition of Ukraine // Innovations and prospects of world science. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Perfect Publishing. Vancouver, Canada. 2021. Pp. 21-27. URL: https://sci-conf.com.ua/v-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-innovations-and-prospects-of-world-science-29-31-dekabrya-2021-goda-vankuver-kanada-arhiv/.

Editor
Komarytskyy M.L.
Ph.D. in Economics, Associate Professor

Collection of scientific articles published is the scientific and practical publication, which contains scientific articles of students, graduate students, Candidates and Doctors of Sciences, research workers and practitioners from Europe, Ukraine, Russia and from neighbouring coutries and beyond. The articles contain the study, reflecting the processes and changes in the structure of modern science. The collection of scientific articles is for students, postgraduate students, doctoral candidates, teachers, researchers, practitioners and people interested in the trends of modern science development.

e-mail: vancouver@sci-conf.com.ua

homepage: *https://sci-conf.com.ua/*

©2021 Scientific Publishing Center "Sci-conf.com.ua" ®
©2021 Perfect Publishing ®
©2021 Authors of the articles

LEGAL SCIENCES

166. ***Fastovets N. V.*** 1033
LAW-MAKING TREATY AS A SOURCE OF LAW.

167. ***Fastovets N. V.*** 1036
LAW AND RELIGION.

168. ***Fastovets N. V.*** 1039
LEGAL NATURE OF THE NORMS OF LAW.

169. ***Fastovets N. V.*** 1042
STRUCTURAL ELEMENTS OF THE SYSTEM OF POSITIVE LAW.

170. ***Grabovsky G. V., Trotsyuk N. V.*** 1045
DISMISSAL DUE TO LACK OF VACCINATION AGAINST COVID-19: THE TREND OF THE THIRD WAVE OF CORONAVIRUS.

171. ***Аврамова О. Е.*** 1048
ОСОБЕННОСТИ ЮРИДИЧЕСКИХ ФАКТОВ В МЕХАНИЗМЕ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЖИЛИЩНЫХ ОТНОШЕНИЙ.

172. ***Дмитренко Н. А.*** 1055
НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ ЛАТЕНТНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ.

173. ***Зоріна О. Г.*** 1059
УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ВЕТЕРИНАРНИХ ПРЕПАРАТІВ, ЯКІ ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ.

174. ***Кісенко О. С.*** 1069
ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНОСТІ ОСОБИ ЗА СЛОВЕСНИМ ОПИСОМ.

175. ***Максименко В. Є., Шевченко Є. В.*** 1073
КВАЛІФІКАЦІЯ ПЕРЕВИЩЕННЯ МЕЖ НЕОБХІДНОЇ ОБОРОНИ ЩО СПРИЧИНИЛИ ТЯЖКІ ТІЛЕСНІ УШКОДЖЕННЯ АБО СМЕРТЬ ОСОБИ.

176. ***Солдатенко О. А., Берестюк К. В.*** 1079
ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСТАВИ ЯК АЛЬТЕРНАТИВИ ТРИМАННЮ ПІД ВАРТОЮ: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ.

177. ***Телестакова А. А., Білякова Я.*** 1084
СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДОГОВОРУ ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ (ДОГЛЯДУ).

178. ***Телестакова А. А.*** 1089
ФІДУЦІАРНІ ПРАВОЧИНИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ.

179. ***Шевченко А. Є., Кудін С. В., Авсєєвич В. П., Сердюк І. В.*** 1095
ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ І МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.

180. ***Ярова А. Є.*** 1101
КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ЯК ФАКТОР КОРУПЦІЇ.